ורבי שמעון פוטר ור"ש מה נפשך אי [א]איסור חל על איסור ליחייב נמי משום גיד אי אין איסור חל על איסור ליחייב משום טומאה דקדים ואי אין בגידין בנותן טעם ליחייב משום גיד אמר רבא לעולם קסבר אין בגידים בנותן טעם ושאני התם דאמר קרא [1]על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה מי שגידו אסור ובשרו מותר [ב]יצתה זו שגידו אסור ובשרו אסור אמר רב יהודה אמר רב [א]האוכל גיד הנשה של נבלה ר"מ מחייב שתים וחכמים אומרים אינו חייב אלא אחת ומודים חכמים לר"מ באוכל גיד הנשה [ב]של עולה ושל שור הנסקל שחייב שתים ומאן האי תנא דבאיסור כולל איסור חל על איסור לית ליה א) איסור כולל באיסור חמור אית ליה אמר רבא רבי יוסי הגלילי היא [ג]דתנן [ג]טמא שאכל קדש בין קדש טמא בין קדש טהור חייב רבי יוסי הגלילי אומר טמא שאכל את הטהור חייב טמא שאכל את הטמא פטור שלא אכל אלא דבר טמא אמרו לו אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טמאהו [ד]שפיר קא אמרי ליה רבנן לר' יוסי הגלילי [ה]ואמר רבא בנטמא הגוף ואח"כ נטמא בשר כולי עלמא לא פליגי דחייב דאיסור כרת קדים כי פליגי בנטמא בשר ואח"כ נטמא הגוף רבנן אית להו איסור כולל דמגו דמיחייב אחתיכות טהורות דעלמא מיחייב נמי אחתיכה טמאה ורבי יוסי הגלילי לית ליה איסור כולל דמגו לא אמרינן ורבי יוסי הגלילי נהי דאיסור כולל לית ליה באיסור קל יבא איסור חמור יחול על איסור קל ומאי ניהו טומאת הגוף שהרי טומאת הגוף בכרת אמר רב אשי מאן לימא לן דטומאת הגוף חמורה דלמא טומאת בשר חמורה דלית ליה טהרה במקוה

ורבי

ה"ג מה נפשך אי קסבר איסור חל על איסור ליחייב נמי משום גיד ואי אין איסור חל על איסור ליחייב משום טומאה דקדים ואי קסבר אין בגידין בנ"ט ליחייב משום גיד. כלומר ואי אין בגידין בנ"ט ומש"ה פטור משום טומאה ליחייביה משום גיד דהא ליכא למיפטריה הכא משום דאין איסור חל על איסור דהא ליכא טומאה: **אמר רבא לעולם קסבר אין בגידין בנ"ט.** לפיכך אין כאן טומאה ומשום גיד נמי ליכא דקסבר אינו נוהג בטמאה וטעמא לאו משום דאין איסור חל על איסור אלא דמעטיה קרא בהדיא דאמר קרא כו': ה"ג **אמר רב יהודה אמר רב האוכל גיד הנשה של נבלה ר"מ מחייב שתים כו' ומודים חכמים באוכל גיד של עולה.** דחמיר [א]איסורה או של שור הנסקל ומאי חומרייהו שאסורין בהנאה: **דמחייב שתים.** וטעמא כדמפרש: **ומאן האי תנא.** חכמים: **דבאיסור כולל איסור חל על איסור לית ליה ואיסור כולל באיסור חמור אית ליה** ה"ג. והיינו פירושא איסור גיד חל משנולדה וקודם שנתנבלה היה גידה אסור ובשרה מותר וכשנתנבלה נאסר אף בשרה ואע"ג דשם נבלה ה"ל למיחל נמי על גיד משום טעמא דכולל שהוא כולל את הבשר עמו ליאסר ואיכא למימר אפילו למאן דאמר אין איסור חל על איסור האי איסור נבלה חייל דמגו דחייל אבשר דהוה מותר חייל נמי אגיד שכוללו עם הבשר אפ"ה אמרו רבנן דלא חייל: **ואיסור כולל באיסור חמור אית ליה.** והיכא דאיסור אחרון אית ביה תרתי כולל ומוסיף כגון עולה או שור הנסקל דמעיקרא כשנולדה היה גידה אסור ובשרה מותר הקדישה או נגמה נאסר אף בשרה הרי זה כולל והגיד הזה מתחלה היה אסור באכילה ומותר בהנאה וכשהקדיש חל עליו איסור הקדש לאוסרו בהנאה שאין כאן איסור חל על איסור שמה שאייר הראשון מוסיף השני וכי היכי דחייל עליה שם הקדש לאוסרו בהנאה על כרחך חל עליו אף באכילה שאם אכלו יתחייב שתים ואע"ג דבאכילה אסור ועומד היה ואין איסור חל על איסור האי הואיל וחייל להנאה חייל נמי אף לאכילה: **רבי יוסי הגלילי היא.** דשמעינן ליה דלית ליה כולל באיסור קל ומיהו באיסור חמור לא שמעיניה דפליג: **חייב.** חטאת שהאוכל קדשים בטומאת הגוף זדונו כרת כדכתיב (ויקרא ז) והנפש אשר תאכל בשר וגו': **כיון שנגע בו טמאהו.** קודם שיאכלנו ואפ"ה מייתיה קרא: **ואמר רבא** גרסינן: **בנטמא הגוף ואח"כ נטמא הבשר.** דטמא שאכל טהור וטמאהו במגעו שקדמה טומאת גופו לטומאת קדש מודי רבי יוסי דחייב דכיון דאיטמי גופיה איתסר בקדש זה באיסור כרת וכי הדר ואיטמי בשר איסור כרת דטומאת הגוף לא פקע: ה"ג **דכ"ע לא פליגי דחייב דאיסור כרת קדים כי פליגי בנטמא הבשר.** תחלה ונאסר על כהנים בלאו בעלמא והבשר אשר יגע וגו' [שם] רבנן אית להו איסור חל על איסור ע"י כולל והאי איסור טומאת הגוף כולל הוא דכולל טהורות שהיו מותרות לו והטמאות שהיו אסורות לו ומיגו דחייל אטהורות חייל נמי אטמאות ויש כאן איסור כולל:

וכ'

ורבי שמעון פוטר מאי קסבר אי קסבר איסור חל על איסור כו'. המ"ל הא רבי שמעון לית ליה איסור חל על איסור אפילו באיסור כולל ואפילו חמור על קל גבי האוכל נבלה ביום הכפורים[ו] אלא דבלאו הכי פריך שפיר: **מאן** האי תנא דבאיסור כולל איסור חל על איסור לית ליה. איסור כולל הוא זה כשנתנבלה וא"ת איסור מוסיף הוא דמגו דאיתוסף בה איסור לגבוה כשנתנבלה איתוסף נמי להדיוט וי"ל דסבר כמ"ד בריש פירקין (דף צ.) דגיד נמי אסור לגבוה: **איסור** כולל באיסור חמור אית ליה. הא דאמרינן בפ' אמרו לו [ב] (כריתות יד.) אקדשה מגו דאיתוסף בה איסור הנאה לא נקט לשון איתוסף משום דחשיב בכך איסור מוסיף דהא קרי ליה הכא איסור כולל אלא כלומר איתוסף בה חומרא זו ואין לומר דאיסור כולל דקאמר הכא לאו דוקא אלא איסור הנאה חשיב איסור מוסיף כיון דמעיקרא הוה שרי בהנאה דאם כן אדמייתי הכא רבי יוסי הגלילי דלא שמעינן אלא דלית ליה איסור כולל באיסור קל אבל הא דאית ליה באיסור חמור לא אשכחן אלא מסברא אמרינן דאית ליה משום דלא שמעינן ליה דפליג כי היכי דשמעינן ליה לרבי שמעון גבי האוכל נבלה בי"ה הוה ליה לאתויי רבי יוסי דאית ליה בפרק ד' אחין (יבמות לג.) אשת איש ונעשית חמותו נידון משום אשת איש דלית ליה איסור כולל ואמרינן דמודה רבי יוסי באיסור מוסיף ועוד אי איסור הנאה איסור מוסיף הוא מאי פריך בסמוך ורבי יוסי הגלילי נהי דאיסור כולל לית ליה יבא איסור חמור ויחול על איסור קל ודילמא לית ליה איסור כולל אפילו באיסור חמור ואיסור מוסיף אית ליה אלא ודאי איסור הנאה לא חשיב איסור מוסיף אלא איסור חמור בעלמא וכן צריך לפרש בסוף פרק כל הבשר (לקמן קיג:) גבי הא דפריך וסבר שמואל איסור חל על איסור: **שפיר** קאמרי ליה רבנן לרבי יוסי הגלילי. יודעין היו דלא איירי כשתחב לו חבירו לתוך פיו מדקאמרי ליה הכי[ז]: **בנטמא** הגוף ואח"כ נטמא הבשר כ"ע לא פליגי דחייב דאיסור כרת קדים. ותו לא פקע ולא גרסינן דאיסור מוסיף הוא [ח]דלא איירי הכא לאיחיובי תרתי אלא לאיחיובי חטאת משום טומאת הגוף והא דקאמרי ליה רבנן כיון שנגע בו טמאהו היו סבורין רבנן דרבי יוסי הגלילי פטר משום דמחולל ועומד הוא וגמר מתרומה דפטרינן בפ' כל הבשר (לקמן דף קיג:) טמא האוכל תרומה טמאה משום דכתיב ומתו בו כי יחללוהו פרט לזו שמחוללת ועומדת וא"ת לרבנן דפרכי מכי נגע בו טמאהו היכי משכחת טמא שאכל תרומה שיהא במיתה הא מכי נגע בה טמאה וי"ל כגון שתחב לו חברו והכא לא פרכי ליה רבנן אלא משום דידעי דלא איירי בתחב לו כדפירשנו א"נ בשלא נכשרה או בגלוסקא במי פירות ועוד לפי האמת אפילו הוכשרה משכחת לה כגון שנטמא הגוף ואח"כ נטמאה התרומה כדאמרינן הכא ואיצטריך קרא דפטר במחוללת [א] שנטמאה תחלה ואצטריך קרא לאשמועינן דילפינן מהתם בעלמא דאין איסור חל על איסור ולמ"ד איסור חל על איסור בעלמא שאני התם דגלי קרא וכן משמע לקמן בפ' כל הבשר (שם) [וע"ע תוס' סנהדרין פג: ד"ה פרט לזו]: [ט]**ואיסור** כולל לית ליה והתניא כו'. פי' בקונטרס ואע"ג דאיסור בת אחת הוא מאן דלית ליה איסור כולל לית ליה איסור בת אחת ואין נראה לר"י דהא בפרק ארבעה אחים (יבמות לג:) פריך השתא באיסור כולל מחייב תרתי באיסור בת אחת מבעיא אלמא אפילו מאן דלית ליה איסור כולל מצי סבר איסור בת אחת לכך נראה לר"י דהשתא ס"ד דלאו איסור בת אחת הוא אלא חשיב שבת קדים משום דקביעא וקיימא אבל קשה דאי לא איסור בת אחת הוא א"כ שבת היא למה לי פשיטא דחייב משום דשבת קדים:

תלמוד

עין משפט נר מצוה

צו א ב מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכה ו:

צז ג מיי' פ"י מהלכות פסולי המוקדשין הלכה יג:

◆

תורה אור השלם

1. על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה: בראשית לב לג

◆

שיטה מקובצת

א] דחמיר איסוריה או של שור: **ב]** הא דאמרינן בפ' אמרו לו. נ"ב עי' תוס' שבועות דף כד ע"ב ועיין פי' רש"י ז"ל שם:

◆

רבינו גרשום

אי קסבר יש בגידים בנותן טעם ליתחייב משום (דנותן טעם) טומאה אי קסבר אין בגידים בנותן טעם ליחייב משום גיד כלומר דאע"ג דעץ הוא התורה חייבה עליו: מאן האי תנא דאיסור חל על איסור לית ליה כו' כלומר דאיסור נבלה לא חייל אאיסור גיד ואיסור כולל לית ליה: כלומר דלא אמרינן מגו דמיחייב אחתיכה דנבלה דעלמא מיחייב אגיד משום נבלה ובאיסור חמור איסור כולל אית ליה כו' כלומר ובאיסור חמור כגון עולה ושור הנסקל דאסורין אפי' בהנאה איסור כולל אית ליה דאמרינן מיגו דמיחייב אשאר חתיכות משום עולה ומשום שור הנסקל מיחייב נמי אגיד משום עולה ומשום שור הנסקל: אמר רבא ר' יוסי הגלילי היא דתנן הטמא שאכל בין קדש טמא כו' כלומר חייב כרת על הטמא במי שאכל בשר (טהור) [טמא]. ר' יוסי הגלילי אמר טמא שאכל את הטהור חייב וכו' כלומר חייב כרת דכתיב ונפש אשר תגע בכל טמא בנבלת אדם או בבהמה טמאה ואכל מבשר זבח השלמים אשר לה' ונכרתה: יבא איסור חמור וחייל על איסור קל כלומר אפי' נטמא הבשר ואח"כ נטמא הגוף יבא איסור כרת וחייל על איסור לאו שטומאת הבשר אינו אלא לאו שנאמר והבשר אשר תגע בכל טמא לא יאכל. אמר רב אשי מאן לימא לן דטומאת הגוף חמירא כו':

מסורת הש"ס

א) [לקמן קיג: קיז. קטו. יבמות לב. קדושין עז: סנהדרין פג. כריתות יד: כג. מעילה טז:], **ב)** [עיין תוס' זבחים ס. ד"ה אלא], **ג)** זבחים קו., **ד)** [שם קח.], **ה)** [שם ע"ש כל הסוגיא], **ו)** [פסחים לג.], **ז)** [וע"ע תוס' סנהדרין פג: ד"ה פרט לזו ובזבחים קז. ד"ה כיון], **ח)** נ"א ולא איירי וכו' ומילתא באפי נפשה היא ר"מ, **ט)** שייך לע"ב.

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה בנטמא וכו' כמחוללת אשנטמאה:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' איסור כולל באיסור חמור אית ליה. נ"ב עיין כללי דיני אחע"א ואיסור כולל ומוסיף ובבת אחת בשו"ת הרמ"ע מפאנו סי' קכ"ג:

◆

מוסף רש"י

כיון שנגע בו טמאהו. ואפילו הכי כי הדר אכיל ליה מחייב, ומה לי נטמא בשר על ידו, מה לי נטמא על ידי אחרים (זבחים קז.). **בנטמא הגוף ואח"כ נטמא בשר.** ואפילו ע"י אחרים, מודה ר' יוסי הגלילי דחייב, כדאמרן מה לי על ידו מה לי ע"י אחרים, דטעמא דר' יוסי משום דאין איסור חל על איסור הוא והכא איסור טומאת הגוף קודם (שם קח.). **כי פליגי בנטמא בשר.** תחלה ונאסר על זה משום טומאת בשר, שאין חייבין עליו חטאת, וכי הדר נטמא הגוף לית ליה לר' יוסי אין איסור טומאת הגוף חל על איסור זה, ואע"ג דאיסור כולל הוא, דאיכא למימר דמיגו דמיתסר בשאר חתיכות טהורות משום טומאת הגוף נתסר נמי בכך, לא אמרינן האי מיגו, הלכך אין ראיה מטמא שאכל את הטהור לכאן, דהתם טומאת הגוף קדים, ורבנן סברי אמרינן מיגו, ואיסור כולל חל על איסור אחר, דהא דאמרינן אין איסור חל על איסור באיסור בעלמא קאמרינן (שם). **יבא איסור חמור יחול על איסור קל.** נהי דלא אמרינן מיגו לחול איסור על איסור ואפילו הוא כולל, מיהו הני מילי היכא דשניהן שוין, אבל הכי תיתי טומאת הגוף דחמירא ותיחול בכולל על טומאת בשר דקילא (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com